

TORONTÁI

Ara 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ara 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycím: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

Az egyetemekről törvény készül.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

A beogradi egyetemen napok óta egy szakbizottság dolgozik, mely az egyetemekről szóló törvényt állítja össze. Az új törvény az összes rendeletekkel együttvéve ezeröttszáz paragrafust foglal majd magában. Az egyesített törvényben szabályozák az autonómiát, a tanárok választását, egyetemi hallgatók kedvezményeit. Kielégítő módon rendezik egyik egyetemről a másikba való átlépés ügyét is. A külföldön szerzett orvosi diplomák noztrifikálását megnehezítik és előnyben részesítik azokat a hallgatókat, akik belföldön végeztek.

A pénzügyi bizottság munkájában.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

A pénzügyi bizottság tegnap délután folytatta munkáját. Ez alkalommal a budgetből az agrárreform minisztérium előirányzatát vitatta meg. A bizottság egy másik szekciója pedig ugyancsak a délután folyamán letárgyalta a földművelésügyi tárca kiadásait.

A németországi események.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, nov. 12.

Ebert kancellár Jarres főpolgármestert belügyminiszterre nevezte ki.

Franciaország és Amerika

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, nov. 12.

A New-York Herald írja: Franciaország Hughes külügyminiszter javaslatát a döntőbíráskodás ügyében kétszer visszautasította. Ezért az Egyesült-Államok kormánya folytatni akarja azt a politikát, hogy nem avatkozik bele Európa ügyeibe. A külügyminisztérium és a Fehér-ház nyilvánvalóvá akarták tenni, hogy Franciaországot terheli a felelősség a tárgyalások eredménytelensége miatt, mivel Poincaré, dacára annak, hogy az Egyesült-Államok terveit elvben elfogadta, azt oly korlátozással tette, amely minden szakértői tanácskozást céltalanná tesz. Felmerült az az indítvány is, hogy Amerika követelje Franciaországtól a háborús adósságok rendezését, de megegyeztek abban, hogy ezt később fogják megtenni.

Még mindig eldöntetlen a fumei kérdés.

Krafft dr. nyilatkozik Dzsombolj elvesztéséről.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 12.

A politikai életben teljes stagnáció állott be. A képviselők közül sokan távol vannak a fővárostól, egy kisebb csoport Varsóba utazott s így jóformán csak azok tartózkodnak Beogradban, akik a pénzügyi bizottságnak tagjai. A kormány, miután a sok munkát adó tisztviselői beosztásokról szóló rendeletet kiadta, most tisztán csak a folyó ügyek elintézésére szorítkozik.

A fumei kérdés, mely már évek óta húzódik, még mindig nem nyert elntézt. Politikai körökben sokat emlegették Mussolini és Pasity találkozását, mely azonban még ma is csak kombináció tényleges alap nélkül. Beogradban bizonyosra veszik, hogy a találkozás amennyire sem volna döntő jelentőségű és különben is remélik, hogy enélkül is sikerülni fog a megegyezés. Kalakatovity ezredes, a szerb-olasz delegáció tagja már napok óta Beogradban tartózkodik és sűrűn tart tárgyalásokat Ninesity külügyminiszterrel. Politika körökben Kalakatovity beogradi megbeszéléseivel kapcsolat-

ban az a nézet, hogy ezuttal sikerül a régóta vajdó kérdést a megoldáshoz közelebb vinni.

Ami a bánági határt illeti, mint a „Torontál” tegnapi számában jeleztük, létrejött a végleges megállapodás, mely szerint Dzsombolj végérvényesen Románia kapja. Módos és Párdány pedig az SHS királysághoz kerül.

A német képviselői klub elnöke, Krafft István dr. nyilatkozott újságírók előtt Dzsomboljra vonatkozólag. Kijelentette, hogy a virágzó városka elvesztését mélyen fájjalja a bánági németiség. A legutolsó pillanatig sem hitte a német-klub, hogy ráállanak Dzsombolj átadására. Dzsombolj elvesztése — mondta Krafft — nem érinti annyira a német pártot, mint inkább az országot, mely ezzel a ténnyel nagy kárt szenved.

Politikai körökben, az ellenzék feltévéseivel szemben, nem hiszik, hogy a német-párt Dzsombolj átadása miatt megvonná parlamenti támogatását a radikálisoktól és a kormánytól.

Az Ulain-ügy hullámai.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, nov. 12.

A fajvédők megkeresték a szociáldemokratákat, hogy az ő közreműködésükkel az Ulain-ügyben a nemzetgyűlés összehívható legyen. A szociáldemokraták álláspontja az, hogy Ulain esetében tettenérés forog fenn, s így a nemzetgyűlés összehívását nem tartják szükségesnek. Ennélfogva az ügy a hét elején a mentelmi bizottság elé kerül, amely dönteni fog afelett, mit javasoljon Ulain további fogvatartása tekintetében.

Budapest, nov. 12.

A „Magyarország” írja: A baresi kerület meg akarja fosztani Ulain Ferencet a mandátumától. A mozgalom célja a házszabályok és a tör-

vények értelmében elérhetetlen. A mandátum megsemmisítése csak jogerős bírói ítélettel történhet.

Budapest, nov. 12.

Az ügyészség a nemzetgyűléstől Ulain kiadatását kéri.

A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága még a héten tárgyalja Ulain ügyét.

Garai Manó, ismert újhirlapíró, akit a puccsisták hivatalos lapjuk szerkesztésével akartak megbízni, azt vallotta a rendőrségen, hogy Bobulától úgy hallotta, hogy harmincezer főny: fegyveres csapatjuk áll rendelkezésre, amellyel a mai kormányrendszert meg akarják dönteni. A kormányzás átvételére teljesen felkészültek.

Miért oly későn?

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, nov. 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Wilson tegnap az amerikai néphez szöveget intézett. Rámutatott arra, hogy az egyetlen

mód, hogy az Unio megmutassa milyen komolyan átérzi a fegyverszünet évfordulója napjának jelentőségét, az volna, ha elhatározná magát, hogy félretesz önzését és a nemzetközi politika legmagasabb eszményei értelmében eszelepszik.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Csurgó, nov. 12.

Ma délelőtt a hősök emlékének leleplezése alkalmával Nagyatádi nagy beszédet mondott. Kijelentette, hogy az országnak a mai nehéz időkben mindenképpen igyekeznie kell megtalálni az utat és módot arra, hogy egyik társadalmi osztály se legyen hátrányban a másik fölött. Politikájának állásfoglalása az, hogy komolyan mérlegeli az eseményeket, de meg kell alkudni a világhelyzettel. Utána Klebelsberg vallásügyi miniszter szólalt fel, aki az aktuális kultuszproblémákról beszélt.

Délután a kerület országgyűlési képviselője mondotta el beszámolóját, amelyben azt hangoztatta, hogy ha két kérdés kedvezően eldőlt, ugyanint a külföldi kölesön és a földreform-novella kérdése, úgy az ország teljesen meggyógyul. Kéri, hogy ne adjanak hitelt a politikai kalandoroknak. Befejezésül azt mondja, hogy az országnak össze kell fognia a szó nemes értelmében vett liberalizmus és demokrácia érdekében.

Utána Nagyatádi beszélt. Hosszasan foglalkozik a földreform-novellával, kéri a kisgazdatársadalmat, hogy miként eddig, úgy most is bzzék benne. Hangoztatja, hogy a mai nehéz időkben nem valószínű, hogy minden úgy, ahogy kívánatos volna. Kijelenti, hogyha akármilyen rossz irányzatba terelednék a kormányzat, azonnal otthagyná a pártot, de amíg a kormányt olyan eszmék hatják át, mint őt, ha vannak is lényegtelen különbségek, addig együtt működik azokkal, akikkel jelenleg dolgozik.

Ezután Klebelsberg szólalt fel, aki személyeskedések helyett alkotó munkát sürget. Az Ulain-ügyről szólva kijelenti, hogy ha terve sikerült volna, végtelenül szomorú helyzetbe került volna az ország és ezért az ilyen kalandorpolitikát helyeselni nem lehet. Annak a véleményének ad kifejezést, hogy meg lehet menteni az országot, ha e cél érdekében mindenki összefog.

Utána Könyves Lajos, Lovász János és Kósó István beszéltek.

Megölték egy volt bolgár minisztert.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

Szófiából jelentik: Tegnap a bulgáriai Kasatyin községben megölték Dukanoveant, a Sztambulinszki kabinet egyik közismert tagját. A gyilkosságot valószínűleg nacionalisták követték el.

A román kormány revízió alá veszi a sérelmes iskolarendeleleteket.

A „Torontál” tudósítójának távirala.

Bukarest, nov. 12.

Tegnap reggel Bratianu Jonel, Lepadatu, Anghelescu és Tatarescu a miniszterelnökségen értekezletet tartottak, amelyen újból tárgyalás alá vették Anghelescu sérelmes iskolarendeleletét s az értekezlet megbizta Tatarescu államtitkárt, hogy a kérdést Erdélyben, a helyszínen tanulmányozza. Tatarescu már a legközelebbi napok egyikén el is utazik Erdélybe.

Mint bukaresti tudósítónk jelenti, az összes román lapok ma behatóan foglalkoznak a magyar iskolák kérdésével. Megállapítható, hogy a kérdés a kormány munkarendjének központjába került s ezidőszerezt tisztán a kisebbségi iskolák ügye van a tanácskozások előterében. A kormánynak az álláspontja, hogy az Anghelescu-féle iskolarendelelet sérelmes s most a kérdést alapos tanulmányozás alá veszi. Hivatalos körökben az a meggyőződés, hogy a kormány most igyekezni fog arra, hogy az Anghelescu-féle rendelelet megváltoztassa és minden lehető engedményt megadjon a magyarságnak.

Zsidóüldözés Berlinben.

A „Torontál” tudósítójának távirala.

Berlin, nov. 12.

A „8 Órai Ujság”-nak jelenti Berlinből: Legutóbb rendkívül erős antiszemita zgatás folyik, különösen az alsó néposztály és a csőcselék körében. Ennek következménye, hogy az oroszországi pogromhoz hasonló jelenetek játszódnak le azokban az utcákban, ahol kizárólag a háború alatt bevándorolt zsidók laknak. Egy szemtanú meséli, hogy állig felfegyverkezett rendőrök s tehetetlenek a tömeggel szemben, mely éjszakánként rabolva fosztogatva járja be a zsidó lakásokat, csoportosan betörnek a kiszemelt ház kapuján, összerombolják a lakások berendezéseit, a lakókról letépik a ruhát és az utcára kergetik őket, ahol a csőcselék bántalmazásának vannak kitéve. Többen az életüket veszítették.

A zsidók különösen a ghetto negyedből pánikszereiben menekülnek Berlinből.

A munkásság béketüntetései.

A „Torontál” tudósítójának távirala.

Páris, nov. 12.

A fegyverszünet megkötésének évfordulóján a munkásság Párisban, Lionban, Nancyban, Bordeauxban és Charlottenburgban nagy béketüntetések rendezett.

Panesevo és Beograd között épül Európa legnagyobb hídja. Beogradból jelenti tudósítónk: A Panesevo és Beograd közötti híd építésének ügye már a megvalósítás stádiumában van. A híd alapszerkezetének szállítására a németországi Willingen-cég kapott megbízatást. A panesevo híd Európa legnagyobb vashídja lesz.

Hittlert elfogták.

Ludendorff sorsu még bizonytalan.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

München, nov. 12.

Az „Az Est” szerint Hittlert a Staffeuree melletti Uffingban letartóztatták. A rendőrség megszelle, hogy Hitler egy offingi házában rejtőzködik. Vasárnap Münchenből egy nagyobb rendőresapat ment ki, az esti szürkületben körülállotta a házat és néhány rendőr hirtelen behatolt a lakásba. Hitler ellenkezés nélkül megadta magát. A rendőrök egyelőre a Lech melletti Lanzbergbe vitték, ahol szigorú őrizet alatt tartják.

Ujabb letartóztatás az itebeji rablógyilkosság ügyében.

Az áldozat mostohaöccsét fogták gyanúba.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beckerek, nov. 13.

A novitebeji rablógyilkosság aktái még mai napig sem zárultak le. Közel három hete már, hogy Sike-Salgó Péter géplakatos megölték és kirabolták, a nyomozást máig sem fejezték be s a csendőrség szakadatlanul folytatja munkáját, hogy minél tisztább képet nyújthasson az itélkezésre hivatott bíróságnak. A bonyolult bűnügy oly szövevényes és kuszált anyagot ad az igazság kiderítésére rendelt csendőrségnek, hogy csak óvatosan és nehezen tud benne eligazodni. A letartóztatottak tagadják a terhükre rótt bűncselekményt, pozitív bizonyítékok, bűnjeltek stb. hiányzanak ugyan, egyes mellékkörülmények azonban mégis a gyanúsítottak ellen szólnak.

Az itebeji rablógyilkosságból kifolyólag eddigelé Veres Margit, Veres Vilmos és Bucsenyecz Péter géplakatossegéd van letartóztatásban. Mindhármán jelenleg a becskerek-i ügyészség fogházának lakói. Veres Margit felbujtással, Veres Vilmos a szörnyű tett végrehajtásával, társa pedig bűnrészességgel vádoltan került vizsgálati fogságba.

Tegnap váratlanul újabb fordulat állott be a régóta húzódó bűnügyben. Az itebeji csendőrség a gyilkosság gyanúja alapján letartóztatta Sike-Salgó Sándor földművest, a meggyilkolt mostohaöccsét. A fiatal Siket közvetlenül a bűncselekmény felfedezése után vallatásra fogták, több napig a becskerek-i fogházban is őrizték, később azonban, bizonyítékok hiányában szabállyára helyezték. Tegnap délelőtt azonban a csendőrség újolag letartóztatta és kihallgatása után beszállította a becskerek-i ügyészségre.

Értesülésünk szerint a nyomozást most új nyomon folytatják tovább. A vizsgálat részleteiről a teljes siker érdekében egyelőre még nem írhatunk.

Idősebb gép- és üzemester

(német), tanult géplakatos, szakember a térszaktárukban is, az összes gépek szereléséhez ért, azonnali vagy későbbi belépésre állást keres. Cim a kiadóban 2094

München, nov. 12.

Ludendorff első kihallgatásáról még semmi sem szüregott ki. Még az sem tudható, hogy az államügyész vádat emelt-e ellene. Perlach-Wort-erődtímenyeinek földalatti helyiségeiben rejtett fegyverraktárra bukkant a rendőrség, amelyet Hitlerék gyűjtöttek össze.

Hírlik, hogy Ludendorffot a perlach-erődben őrzik.

A becskerek-i rendőrség.

Beckerek, nov. 13.

A polgárság közbiztonságának kérdése mindig a megoldásra váró problémák legfontosabb pontja volt. Egy város nyugodt fejlődését, harmonikus békéjét, háborítatlan nyugalomát csak a feltétlen köz- és vagyonbiztonság segítheti elő. Egyedül ez a magyarázata annak, hogy a városok a legtöbb gondot a rendőrségi szervezetek fenntartására fordítják és ott, ahol anyagi javaknak nincsenek hiányában, a legtöbb áldozatot is ennek a szervnek támogatására, fejlesztésére hozzák meg. Beckerek városa is fokozatosan megerősíti rendőrségét s anyagi teherbírásának megfelelően igyekezik fog a jövőben arra, hogy még fokozottabb mértékben fejlessze a fontos intézményt.

A bűnügyi krónika, melynek Beckerek bűnözőinek eseteit kellene pertraktálnia, legtöbbször jelentéktelen kis lopással zsugorodik össze s megcsik nem egyszer, hogy munkatársunk kétségbeesve csapja be a bűnügyi számon tartó rendőrségi naplókönyvet, mert arra a napra nem tartalmaz semmi feljegyzést. Huszonnégy óra alatt nem talált feljegyezni valót a krónika (bben a harmadcezer lelken felül számláló városban, ez a harmadcezer és a néhány száz vidéki nem követelt el, nem tett semmit, ami a büntető törvénykönyvbe ütközik, hanem békésen loholt munkája után vagy élvezte az aranyzabadságot és esse ágában sem volt, hogy a rendőrséggel összeütközzenek.

Bármennyire kellemetlen a hírszolgálat szempontjából, annál örvendetesebb a lakosság részére. A rendőrség megfosztja a közönséget izgalmas eseményektől, egyúttal azonban a rendet és nyugalomát biztosítja, mely az első, kétes hírű értéknél, mégis csak többet nyom a latban.

Bűncseleket megakadályozni minden esetben, természetesen nem áll, de nem is állhat a rendőrség módjában. Kétségtelen, hogy a mai laza erkölcsi viszonyok, romlott anyagi körülmények sok embert a bűn ösvényére szorítanak, a gyors és eredményes nyomozás azonban a legtöbb esetben egy-kettőre megtisztítja tőlük a társadalmat.

Ilyen szellemben dolgozik Jakovljevit Milán rendőrfőkapitány vezetése alatt a becskerek-i rendőrség, mely lelkiismeretes működése folytán ma már elsőrendű intézmény.

A közbiztonságtól eltekintve, a rendőrség adminisztratív ügykeze-

lése is általános megelégedettséget kelt. A beérkező aktákat a lehetőséghez képest a leggyorsabban elintézik s a feleket minden egyes esetben szívesen meghallgatják.

HIREK

Petar király-szobor Sarajevóban. Sarajevoból jelenti: Pényes keretek között történt tegnap Sarajevóban néhai Petar király szobrának leleplezése. Az ünnepségen több ezer ember vett részt.

Egy francia szenátor Budapesten. Budapestről jelenti: Ma reggel Budapestre érkezett Georges Neynald szenátor, a népszövetség francia kiküldötte, a szenátus külügyi bizottságában a trianoni béke előadója. Neynald magánemberként jött a magyar kulturális viszonyok tanulmányozására.

A berlini szedősztrájk. Berlinből jelenti: A berlini nyomdászsztrájk miatt az újságok javarésze nem jelent meg. Eddig csak a „Deutsche Zeitung”, „Vorwärts” és a „Der Deutsche” című lapokat nyomtatták ki. A sztrájk a bankjegy- és a birodalmi nyomdára is kiterjed.

Meghalt a novisadi terménytözsde igazgatója. Novi Sadról jelenti: Rakity Dusan, a novisadi terménytözsde gazdája Novi Sadon meghalt.

Harcias fiatalok. Pop Zs vanov Milán becskerek-i szabóságát, Sztepanovity Dusan cipészsegédét és Ország József péksegédét tegnap hajnalban négy óra tájban összeveszték a Beograd-kávéházban. Utána az utcán összeverekedtek és botokkal intézték el az ellentéteket. A kiruccanásnak a rendőrségen volt a végpontja. A rendőrbíró a három ifjút botrányokozásért két-két napi elzárásra ítélte.

Megnyílt egy új vasutvonal. A beograd—pozserovaci vasutvonalat tegnap ünnepélyes keretek között megnyitották. Az ünnepségen Jankovity Velizar közlekedésügyi miniszter személyesen részt vett.

Katalin-estély. A német kultuszövetség és a „Schwäbische” sportegyesület női szekciójája november 25-én, vasárnap este fél kilenc órai kezdettel nagyszabású Katalintáncestélyt rendez a Kaszinó összes helyiségeiben.

Uj napilap Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi „Novosti” munkatársai tegnap este rendkívüli kiadást adtak ki, melyben jelezték, hogy mivel a lap tulajdonosok nem akarták anyagi helyzetüket megjavítani, testületileg kilépnék annak kötelékéből és „Beogradski Novosti” címen új napilapot indítanak.

Köszönetnyilvánítás. A becskerek-i szegényház irgalmas nővérei a szegényházi lakók nevében ezúton mondanak köszönetet a Bayerle és Kartye-cégnek hét kiló kolbászajándékért, Hajduska urasszonynak az öt kilogramm makaróniért, süteményért és gyümölcsért, Potvenné urasszonynak burgonyaért és paradicsomért s mindazon jószívű kereskedőknek, akik adományaikkal támogatják a hálás szegényeket.

* Vas- és fémöntvényeket Krasenál, Veliki Beckerek. — Telefon-szám 829.

Jelentkezni tartoznak a külföldiek. A rendőrség felhívja a városban tartózkodó összes külföldieket, hogy utlevelükkel vagy utazási igazolványaikkal 3 napon belül, f. hó 16-ikáig a rendőrség 5-ös számú szobájában délelőtt 9 és 11 óra között személyesen jelentkezzenek. Aki a meghatározott időn belül ezen jelentkezési kötelezettségének nem tesz eleget, az ellen a rendőrhatalóság eljárását indít.

Letartóztatott volt kommunista képviselő. Beogradból jelentéi tudósítónk: A beogradi rendőrség tegnap letartóztatta Novakovity Koszta volt kommunista országgyűlési képviselőt, aki engedély nélkül visszatért az emigrációból Beogradba. Novakovity ellen engedély nélküli határátlépés miatt indítják meg az eljárást.

Elítélték Faragó Bandit és társait. Párisból jelentik: A párisi rendőrbíróság szombaton tartott végtárgyalást a Budapesten letartóztatott Faragó Bandi nemzetközi szélhámos és társai ügyében. Faragót in contumaciám öt évi fogságra, Márkus Gábort két évre és kintasításra, Kertész Oszkárt és Gábor Józsefet négy évre és kintasításra ítélték. A tárgyaláson Faragót kivéve, a többi vádlott jelen volt. A bíróság csak a M. S. Kemp, művészi néven Aroga Donis grófnő amerikai táncosnő ellen elkövetett rablást tárgyalta le.

A Rózsavölgyi és Moravetz zenealbumok megérkeztek és kaphatók az Orient főutca üzletében. A gyönyörű kiállítású gazdag tartalmú albumok igen alkalmasak karácsonyi ajándéknak is. A Moravetz album ára 60 dinár, a Rózsavölgyi-féle pedig 50 dinár.

A püspöki methodista egyház helybeli maházában. Veresmartiova (Uri) utca 13. sz. a. vasárnaptól, f. évi november 11-től kezdve november 18-ig vallásos előadások tartatnak. Kezdeté: vasárnapon délután 5 órakor, hétköznapokon este fél 8 órakor. Szónok: Roth A. pásztor Strassburgból (Elszász). Az előadásokhoz mindenki szívesen meghívatik.

A fűtők és gépészek vizsgája. A fűtők és gépezetek, valamint mindenféle rendszerű stabilgépek gépészi vizsgája december 3-án lesz Beeskerekben. A vizsgázók a következő okmányokat hozzák magukkal: Keresztlevel, erkölcsi- és illetőségi bizonyítvány, a gyakorlati tanuláshoz szóló igazolvány, (fűtők és gépészek hat hónapról, stabil gépek fűtői egy évről, a stabil gépek fűtői pedig, akik gépészek is, az egyévi gyakorlaton kívül még a gépészi igazolványt is). A kérvényeket a veli beeskereki gőzkazán felügyelőségé kell benyújtani.

Francia könyvkiadások. Gazdag francia könyvkiadások érkeztek még az Orienthez. A kollektívban megtalálhatók a francia könyvpiac legújabb és legkiválóbb termékei a legpompásabb kiállításban. A kollektívban mindenkinek van megfelelő könyv, ugyancsak, mint tartalom dolgában. Rendelkezésre állanak a közönségnek a legszebb gyermek képeskönyvek, mesekönyvek művészi kiállításban és remek illusztrációkkal. A könyvek kaphatók az Orient főutca üzletében.

A kéményseprőmesterek elégedetlenek az új ártarifával.

Hatvan százalékkal leszállították az alkalmazottak fizetését. Panaszos küldöttség a polgármesternél.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 13.

Megírta a „Torontál”, hogy a megye állandó választmánya jóváhagyta Beeskerek város területére az előterjesztett kéményseprő-tarifát. Az új árszabás már életbe is lépett és 1923. évi január elsejétől visszamenőleg érvényes. A megye határozatában kimondja, hogy a megállapított tarifa végérvényes és ez ellen nincsen fellebbezésnek helye.

Az érdekelt kéményseprőmesterek azonban nincsenek megelégedve a díjszabással, mert azon a véleményen vannak, hogy a most meghatározott tételek nem haladják meg relative a békebeli díjakat. A háború előtt két korona negyven fillér volt a kéményseprés évi díja, míg most, amikor a drágaság folytán a megélhetés több százszorosa a békebeli életstandardnak, csak tizenöt dinárban állapították meg. A kéményseprők huszonnégy dináros követelést hoztak javaslatba a szilárd meggyőződésük, hogy iparukat a mai munkabérek mellett, kizárólag ilyen arányú bevétellel tudják folytatni, nézetüket azonban nem respektálta a városi tanács és jelenleg nyolcvenöt dinárt állapított meg. A megyei állandó választmány hasonló véleményen volt s nemcsak hogy helyeselte a város eljárását, hanem jóváhagyta javasolt árszabását is.

A kéményseprőmesterek — értesülésünk szerint — rövidesen mozgalmat indítanak az árszabás hatálytalansága érdekében. A munkaadók azon az állásponton vannak, hogy a határozat fellebbezhető a belügyminisztériumig s az állandó választmány nem hozhat végérvényes jogerős döntést. A mesterek — mint megbízható forrásból tudjuk — szigorúan tartanak eredeti kívánságuk mellett s továbbra is ragaszkodnak egy annak megfelelően összeállított árjegyzék kibocsátásához.

gaszkodnak egy annak megfelelően összeállított árjegyzék kibocsátásához.

A készülő mozgalommal kapcsolatban tegnap váratlan esemény játszódott le a helybeli kéményseprő iparban. Nem tudjuk, hogy összefüggésben van-e az eset az alacsonyabban meghatározott tarifával, de azt hisszük, nem tévedünk, ha olyan állítást kockáztatunk meg, hogy a mesterek legújabb akciója előjátéka a nagy mozgalomnak. A beeskereki kéményseprőmesterek ugyanis tegnap délelőtt váratlanul, szinte meglepetésszerűen bejelentették alkalmazottaiknak, hogy fizetésüket havi ezerhatszáz dinárról hatszázhuszöt dinárra szállítják le. A fizetés redukálásánál azzal érveltek, hogy mai jövedelmükből semmiesetre sem fizethetnek többet s mivel egyelőre nincs kilátás helyzetük megjavulására, nem ígérhetik az alkalmazottaknak sem leszállított fizetésük újbóli felemelését. A kéményseprősegek meghatározták, hogy a sérelmes fizetésreket nem fogadják el már csak azért sem, mert ilyen jóvelelem mellett képtelenek megélni. A legtöbb segéd családos ember, aki eddig is nehéz anyagi gondokkal küzdött és akit a több mint hatvan százalékos fizetés-leszállítás katasztrófálisan sújtana.

A kéményseprősegek tegnap délelőtt felkeresték hivatalában Aleksity Bogoljub polgármestert, akit felkértek, hogy ügyükben interveníáljon és biztosítsa a mindennapi kenyeret biztosító fizetést. Együttel memorandumot nyújtottak át, melyben rámutattak a fizetés leszállítása folytán előálló tarthatatlan helyzetükre. A polgármester megígérte, hogy minden tőle telhető megteszi a leghatásosabb támogatásban részesíti ügyüket.

nem ismeri el a jelen kormányt és kormánytöbbség erkölcsi jogosultságát a szlovák nemzet fölött való uralomra, hanem követeli a nemzetgyűlésnek minél előbb való feloszlását és az új választások kiírását. Őva int a „csehurasági” kormányt, hogy ne haladjon tovább a szlovák nemzet elnyomásának és kiszáradásának útján, hanem térjen észhez, nehogy késő legyen.

Idegi burgonyatermesünk értéme nye. A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint idegi burgonyatermesünk kielégítő. Az egész ország termése tíz millió métermázsára becsülhető.

Atutalásokat és csekkkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutaviztosításokat legújtanosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronazálló épület. Telefon: Pénztár 10 Vezérigazgató 52.

Bírósági tárgyalás a rogendorfi gyilkosság helyszínén.

A beeskereki törvényszék tanácsa kiutazott Rogendorfra.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 13.

A rogendorfi gyilkosság bűnügyéről, melyben vétkes mulasztás miatt egy tizenhárom éves fiú esett áldozatul, az elsőfokú bírósági tárgyalás alkalmával részletesen beszámoltunk. Megirtuk, hogy Rogendorf község egyik jómódu földművesének esküvőjén Popovity Ozren földműves ösi szerb szokásként diszlövéseket adott le, amelyek az egyik vendéget, Damjanov Nikola tizenhárom éves földművesfiút érték, aki holtan rogyott össze. Popovity Ozrent, a tettest még aznap éjjel elfogták és letartóztatták. Az ügyészség vigyázatlanság folytán elkövetett szándékos emberölés büntette címén megindította ellene az eljárást, mivel azonban állandó lakhelye van és szokásától nem kellett tartani, szabadlábra helyezték. A súlyos váddal terhelt dobrovoljac tehát szabadlábbon várta be a bíróság határozatát.

November hatodikán, kedden tárgyalta a beeskereki törvényszék büntető tanácsa a rogendorfi véres lakodalom ügyét. A vádlott és a tanuk vallomása alapján nem tisztázhatta teljesen a bűnügy egyik legfontosabb részletét, amiért s Maximovity Szvetiszlav ügyész javaslatára elrendelte a helyszíni tárgyalást. A tárgyalás megtartásának pontos ideje felett ezuttal nem határozott a bíróság, hanem úgy egyezett meg, hogy az erre vonatkozó döntést később fogja meghozni.

Tegnap állapotott meg a törvényszék a helyszíni tárgyalás időpontja felett és úgy határozott, hogy azt ma, kedden délelőtt tartja meg. A büntető tanács Bunity Ivo törvényszéki bíró tanácselnökkel az élén, Maximovity Szvetiszlav ügyésszel és Mihajlovity Ivan dr. védővel ma hajnalban kiutazott Rogendorfra, ahol még a délelött folyamán befejezi a tárgyalás bizonyító részét és kihirdetni az ítéletet.

Gyenge vásár — nap-sütésben.

Kis forgalom volt a beeskereki vásáron.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 13.

Amire még a legöregebb benszült beeskereki és vásárokat járó árus sem tudott visszaemlékezni, az a esoda bekövetkezett most ezen az őszi vásáron. A nevető kék égbolt, mintha engesztelni akarná az elmult vásárok kétségbeesítően esős napjaiért az embereket, felhőtlenül mosolygósan borult a város fölé és szinte magában hordotta az ígéretet, hogy nem, egyik napon sem fog a beeskereki vásáron a szűke történelmi nevezetességű eső esni. Talán ez is egyben a magyarázata annak, hogy péntekről szombatra, egy éjszakán át valóságos sátorváros alakult a hatalmas Vásár-téren.

Forgalom tagadhatatlanul volt. Sokkal nagyobb, mint egyik-másik nyári vásáron. A falusiak azonban kéz-kézbe, vagy egymásba karolva,

esupán bámészködés céljából állottak meg a kincsek alatt roskadozó állványok előtt — vásárlás azonban ritkán történt. Az árus kínálgató szavaira a nő proszó area elárulta, hogy a vágy megvan a drágaságok megszerzésére, de sajnos, nincs meg hozzá a szükséges pénz. Ezt a szerepet a szegény városiak is átvették. A városi közönség szinte ösztönös vonzódással odahúzódott, ahol teli re elrakható enni valót árultak. Az almával, dióval telfekhos szekerek, a káposztahalom alatt görnyedező parasztkoosik közönsége kizárólag városiakból került ki. A cipő, himzett papucs, a vásárra készült nőcipők, télruhák és ezernyi színt játszó selyemkötők meg kizárólag a falusiaknak készültek.

A kereskedők, árusok nem győztek panaszkodni és elégedetlenkedve esomagolták össze vasárnap este megmaradt árujukat.

Pedig a szép idő jó vásárt ígért.

Közgazdaság

Beograd százötven millió dináros hitele. Mint Beogradból jelentik, Beograd városa az „Állami jelzáloghitelintézet”-től százötven millió dinár hitelt kap. Az összeget főképpen épületek, csatornák, vízvezetékek építésére irányozták elő. A kölcsön a pénzügyminiszter közvetítésével történt.

Felemelik a kocsiálláspénzt. A közlekedésügyi minisztérium elhatározta, hogy az export-szezón alatt a megrakott vagonok után fizetendő kocsiálláspénzt tetemesen fölemeli. A kereskedők ugyanis a megrakott vagonokat csak nagy késedelemmel ürítik ki és ezzel, mert amugy is kevés kocsi van a forgalomban, az exportot akadályozzák.

Megszűnt a bezdáni vámhivatal. A pénzügyminisztérium rendeletileg megszüntette a bezdáni vámhivatalt és annak hatáskörét a sombori vámhivatalra utalta át. A megszüntetett vámhivatal helyett azonban továbbra is egy vámkirendeltség működik Bezdánban, amely a sombori vámhivatalnak van alávetve.

Befejezik a beograd-prahovai vasutvonalat. Már a Balkánháború előtt megkezdtek a beograd-prahovai vasutvonal építését, azonban a közbejött háborúk miatt a munka befejezése késett. Mint Beogradból jelentik, a közlekedésügyi miniszter elrendelte a vasutvonal építésének mielőbbi befejezését.

Minisztériumok együttműködése a kereskedelmi szerződéseknél. Beogradból jelentik: A földmívelésügyi minisztérium megkeresést intézett a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy a külfölddel történő gazdasági szerződések ügyében a jövőben a földmívelésügyi minisztérium véleményét is kikérjék.

Új konzervgyár. Egy svájci pénzcsoport, amelynek tagjai között angolok is helyet foglalnak, koncessziót kért a kereskedelemügyi minisztériumtól egy konzervgyár létesítésére. A gyár — a tervezet szerint — Koprivnica községben épülne fel és főleg a hadsereg részére szállítaná gyártmányait.

Az osijeki cukorgyár bővebbítése. Az Első Horvát-Szlavon Cukorgyár Rt. Osijek, november 24-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a részvényeseket felemelik.

Az aranyparitás Középeurópában. Az aranyparitás pillanatnyilag a következő:

Ausztria, egy aranykorona 14.400 korona,
Csehszlovákia, egy aranykorona 690 csehszlovákia,
Jugoszlávia, egy Napoleondor 335 dinár,
Lengyelország, egy aranyforint 48.000 lengyel márka,
Magyarország, egy aranykorona 3800 korona,
Románia, egy aranylel 43 lei,
Olaszország, egy aranylira 4.23 lira.

Magyar liszt Angliában és Skandináviában. Körülbelül tíz évi szünet után sikerült egyes budapesti malomoknak nagyobb mennyiségű lisztet Anglia, Hollandia, Skandinávia részére eladni. Mint Budapestről jelentik, főképpen 8-as számú búzalisztról van szó, melyet tonnánként százötven shillingért adtak el.

A gáz- és villanygyárak városi alkalmazottainak fizetési mozgalmak. A zagrebi villanygyárak városi alkalmazottai negyven százalékos fizetésemelést kérnek. Tárgyalásra még nem került sor. Ha a városi alkalmazottak igényeit teljesítik, úgy a villany- és gázfogyasztás árát is fel kell emelni.

Orosz fakivitel. Oroszországból a múlt év őszétől ez év őszéig mintegy nyolcvanezer vagon fát szállítottak ki; ennek a mennyiségnek 60 százalékát Németország vásárolta meg, a többi más európai államok, köztük Anglia, Franciaország, Svájc, sőt Törökország is.

Emelkedik a roman bankjegyforgalom. A Banca Nationala kimutatásai szerint ez év július 28. és október 13. között, tehát tizenegy hét alatt a forgalomban levő bankjegyek összege 16.549 millió leiről 17.681 millió leire emelkedett; ez az emelkedés hetenként átlag száz millió leinek felel meg. Legutóbb a jegybank tanácsülésén szóba került az, hogy a heti jegyszaporítást 150 millió leire emelik, gazdasági körökben azonban ezt még mindig kevésnek tartják a tényleges pénzügyi szükséglettel szemben.

A magyarországi tartozások és követelések az utódállomokban. Budapestről jelentik: A Budapesti kereskedelmi és iparkamara felhívta a magyar kereskedőket és gyárosokat, hogy csehszlovákiai, jugoszláviai és román kereskedőkkel szemben fennálló tartozásaikat, illetve követeléseiket jelentésükre a kereskedelmi és iparkamaránál. Az anyagra az utódállomokkal való tárgyalások előkészítéséhez van szükség.

TÖZSDE

November 12.

Beograd. (Zárlat.) London 37850, Páris 489, Milano 378, Newyork 8650, Genf 1526-50, Prága 250, Wien 0121, Szófia 6450, Bruxelles 422, Budapest 4950, Bukarest 43.

Zürich, Berlin 000.000.000.01-75, Budapest 00305, Newyork 569-50, Milano 2482-50, Prága 1695, Wien 00080, Szófia 475, Bukarest 280, Beograd 665, London 2492, Páris 3190-50.

Budapest. (Zárlat.) Beograd, dinár 232-244, London 87500-91900, Angol font 88-92400, Newyork, dollár 1970-20800, Wien 2700-2990. A többi változatlan.

Az értékpapírpia.

(Árak 1000 koronákban. — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(112)	131
Magyar Áll. Hitel	(585)	645
Pesti Magy. Keresk.	(945)	1190
Leszám. és Pénzv.	(75)	94
Pesti Hazai [ex.jog]	(3100)	4050
Hermes váltóüzlet	(55)	85
Salgótarjáni	(473)	560
Rimamurányi	(92)	110
Égisz	(23)	33
Dél cukor	(355)	475
Horvát cukor	(800)	950

Az északi sark hősei.

Amundsen a jég világában új kontinenst keres.

Amundsen, az ismert sarkutazó, akinek már is nagy sikerei vannak, legutóbb azt vette tervebe, hogy a nyár folyamán Alaska legészakibb pontjáról utnak indul a Spitzbergák felé, keresve az északi sarkot. A hatszáz mérföldnyi út megtevéséhez június 22-én kellett volna kezdenie, de indulás előtt rájött, hogy repülőgépeinek Akormánya teljesen elromlott és hogy annak kijavítására nincs mód. Így tehát tervének keresztülviteléről egyelőre lemondott és visszatért Newyorkba, ahonnan nemsokára Norvégiába indul, ahol a telet tölti és ahonnan a tavasz kezdetén utrakel. Utjának ez uttal az az egyik célja, hogy száz-ezer négyzetméternyi területet beröpüljön, megoldva a sarki geográfia problémáját. A másik célja pedig abból áll, hogy megkeresse azt az állítólagos új kontinenst, amelynek léteben a tudósok körében is többen hisznek, úgy okoskodva, hogy az északi sark körül terül el. Amundsen ez utja alkalmával három darab, tiszta ércből készült repülőgépet vesz igénybe. Olyat, amely egyformán száll le jégen és havon. Teljes fényképezési készüléket is visz magával, hogy térképet is készíthessen.

Értesítés.

Tudatom városunk közönségével, hogy a **Krunska utca 17. sz. alatt**

egy modern polgári vendéglőt

létesíttem és azt **folgyó hó 14-én, szerdán** ünnepélyesen megnyitóm. Ezen alkalomra sikerült **Prandel Károly** szobrászművész urat megnyernem, ki a zenét egy általa konstruált hangszerezen szolgáltatja.

Programja a következő:

1. *Marsch* az „Eladott menyasszony” című operettből.
2. *Intermezzo* a „Leichte Kavallerie” című operából.
3. *Keringő* „Rosen aus dem Süden.”
4. *Dalok*. a) „Die Post im Walde.” b) „Die Waldandacht.”
5. *Egyveleg* „Tutti-frutti.”
6. *Couplet*. „Der Unterschied zwischen Stadt und Land.”
7. *Marsch* a „Washington Post”-ből. (Amerikai.)

SZÜNET.

8. *Overture* a „Paraszt és költő” o. operából.
9. *Keringő*. „Estudiantina.” (Spanyol románe.)
10. *Nemzetközi dalok*.
11. *Couplet*. „Moja nova draga.”
12. *Orosz dalok*. (Volgalied.)
13. *Trefás dalok*.
14. *Marsch*. „Musiki.” (Cseh.)

Kitünő ételek és italokról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodik

Sebestyén Kálmán

2066 vendéglős.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Pályázat.

Az Állami Alkalmazottak Beszerzési Szövetkezete Veilki Becskereken ezennel pályázatot ír ki a szövetkezet Kralja Petra téren lévő mézarszékének üzletvezetői állására.

Feltételek a következők:

A mézáros köteles a szövetkezet tagjainak kizárólag csak elsőrendű árut mérni és legalább 10%-al mindent olcsóbban adni és pedig három meghatározandó elsőrendű mézarszék áraihoz viszonyítva.

Ennek ellenében helyiséget, adómentességet és teljes üzleti berendezést fog élvezni s csak minimális bért fog fizetni.

1. A pályázat határideje lejár f. évi november hó 25-én.

2. Az üzlet f. évi december hó 1-én vehető át.

3. Bővebb felvilágosítást a szövetkezet igazgatója ad.

2086 Az igazgatóság.

Buziásfürdőn (Románia) a

Post Hotel

(3. sz.) teljes berendezéssel együtt azonnal eladó.

Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál 2083

A Balkanska (Vukovics) u. 2953. sz.

ház eladó.

Vétel esetén azonnal beköltözhető.

Érdeklődni lehet délután 3-4-ig a tulajdonosnál. 2091

Nagyobb szállítmány friss 2086

étkezési burgonya

érkezett! Bármily mennyiségben, mindenkinél olcsóbban, kapható

Misković Csedomirnál

Obala Princeze Jelene (Roknić fényképesszel szemben). Dináros vendéglő.

Egy irodistánó,

aki a magyar és német levelezésben és gépirásban jártas (szerb nyelvet bírók előnyben részesülnek) azonnal felvétetik

Schneider János dobozgyárában.

Ugyanott segédmunkásnők felvétetnek.

Egy jókarban levő 2061

kis családi ház eladó.

Bajza utca 2080. sz.

Jó forgalmu vendéglő

inventárral együtt, új épület 5 vendégszobával, uri- és szolgálatkással, betegséggel eladó, esetleg bérbeadó. Cim a kiadóban. 2098

Haláleset miatt

ház vendéglővel

beköltözhető lakással

eladó. 2092

Bővebbet: Vel. Becskerek, Beogradska (Écskai) u. 40.